

E 29/2014

Ställd av:
Anne Louhelainen (saf)

Till:
De nordiska ländernas
regeringar

J.nr. 14-00305-1

Til De nordiska ländernas regeringar

Skriftlig fråga om närståendevård

Närståendevård är i många fall ett arbete där vårdaren dygnet runt ansvarar för patientens hälsa och välmående. Den som vårdar hinner ofta inte tänka på sin egen hälsa, och följderna kan bli att förebyggande hälsofrämjande åtgärder blir eftersatta. Dieten är inte alltid tillräckligt mångsidig. Det finns inte heller möjligheter eller tid för motion då det kan vara svårt att ordna med ersättande vård. Beklämmande ofta går det så att slutligen behöver både vårdaren och den som vårdas kommunala social- och hälsovårdstjänster.

Vi har inte mycket samarbete kring närståendevården i de nordiska länderna. Det är svårt att ge en tillförlitlig bedömning av det exakta antalet närståendevårdare i de nordiska länderna på grund av olika definitioner och metoder för statistikföring. Men antalet närståendevårdare som tar hand om närstående minst en gång i veckan beräknas i Europa uppgå till 100–126 miljoner.

I Finland har vi ca 60 000 bindande och krävande vårdsituationer och sammantaget är antalet närståendevårdare ca 300 000. Men antalet närståendevårdare som har ingått avtal med kommunen är bara något över 40 000. Upp till 250 000 vårdsituationer faller fortfarande utanför avtalen.

I framtiden kommer behovet av närståendevård också att öka i alla nordiska länder.

Människor vill bo hemma i en bekant och trygg miljö så länge som möjligt. Institutionsvård är mycket dyrt för samhället. I Finland innebär varje närståendevårdsfall besparingar på upp till 30 000–50 000 euro per år.

Genom närståendevård kan vi uppskjuta behovet att övergå till dyrare vårdformer. Enligt undersökningar medför närståendevården årligen besparingar på flera miljarder i offentliga vårdkostnader. Men närståendevårdens ställning är fortfarande instabil och oklar. Arvodena är små men de beskattas orimligt strängt.

Till exempelvis i Finland arbetar närståendevårdarna för kommunen men de har inte rätt till samma företagshälsovård som kommunens anställda. Många närståendevårdare har också svårt att hålla lagstadgade lediga dagar. Tjänsterna för att stödja närståendevården är ofta otillräckliga. Dessutom är stödet för närståendevården bundet till kommunens anslag och tyvärr tar anslaget ofta slut innan året är till ända. De vanligaste orsakerna till avslag i Finland var att kommunernas kriterier för beviljande inte uppfylldes (75 % av avslagen) eller att anslagen inte räckte till (ca 17 %).

Därför ställer jag följande frågor till regeringarna i de nordiska länderna:

- Vilka konkreta åtgärder kunde vi på nordisk basis etablera för att förbättra förhållandena för detta viktiga arbete?
- Kunde vi till exempel förenhetliga definitionskriterierna för närståendevård och kunde närståendevården definieras som en vårdform som också beaktas i social- och hälsovårdens utbildningsprogram?

Stockholm den 30 oktober 2014

Anne Louhelainen (saf)

Nordiska rådet

E 29/2014

Ställd av:
Anne Louhelainen (saf)

Till:
De nordiska ländernas
regeringar

J.nr. 14-00305-1